

De uitdagingen van de land, water en milieu-opleidingen

Het imago van water

De opleiding land, water en milieu (lwm) bestaat sinds 2000. Daarvoor bestond het alleen in Velp in de vorm van de middelbare cultuur-technische en bosbouwschool. Sindsdien bieden steeds meer aoc's de opleiding aan. Er is genoeg werkgelegenheid, maar de grote leerlingenaantallen blijven uit. Hier ligt een uitdaging voor de scholen.

Kleine groepen studenten, docenten die er veelal in hun eentje voor staan en dus van alle markten thuis moeten zijn en een weinig georganiseerde branche. Bovendien leveren de opleidingen leerlingen af aan een sector die zich enorm snel ontwikkelt, ook internationaal. De land, water en milieu-docenten hebben er een flinke kluit aan. Dat is de situatie waar de lwm-opleidingen mee te maken hebben. En dat was ook de aanleiding voor een aantal scholen om, twee jaar geleden, de koppen bij elkaar te steken.

Zo ontstond het Expertisenetwerk Land, Water en Milieu (zie kader). Hierin zochten aoc's, hogeschool Van Hall Larenstein en IPC Groene Ruimte samen met de branchevereniging sport- en cultuurtechniek, de Unie van Waterschappen en Stadswerk naar wegen om de kwaliteit van de opleidingen naar de toekomst te borgen. Sleutelwoord is samenwerking. Op 26 januari presenteerden zij hun resultaten in het Watermuseum in Arnhem.

Over en weer

Die resultaten gaan over de professionalisering van de opleiding en van docenten. De groep omschreef bijvoorbeeld een competentieprofiel en ontwikkelde een kennis- en leermiddelenbank. Belangrijk, want veel locaties hebben slechts een of twee docenten voor de lwm-opleiding, met elk hun eigen specifieke kennis, met als gevolg dat de ene locatie zich vooral richt op de ecologie, een andere op de machines en de derde op management.

Een ander resultaat is de lwm-atlas, een website die de opleiding en de branche bekendheid moet geven (zie <http://lwmatlas.amphibion.nl/Atlas.aspx>). Nu is daar alleen nog informatie over de scholen, bedrijven en organisaties te vinden, maar de site zal in de toekomst ook een bron van kennis en nieuws zijn. Professionalisering en bekendheid zijn slechts twee antwoorden op de vraag: hoe krijgen we meer jongeren geïnteresseerd in deze sector? Want daar gaat het uiteindelijk om. Aequor zorgde per locatie voor een lijst met preferente leerbedrijven en maakte onder andere afspraken over hun rol in het leerproces. Maar het bedrijfsleven speelt nog een te kleine rol voor de opleiding, vindt Lex Schra van Aequor. "De organisatiegraad is laag. Het is een klein regionaal wereldje. Ze hebben nog niet het idee van 'ik leid op voor de hele sector'."

De aanwezige leerlingen bevestigen dat beeld. "Ze lijken niet erg gericht op het

Piet Hartog (Lentiz) (l) en Jan Dirk Heijnis (Unie van Waterschappen) feliciteren elkaar met de geboorte van de Landelijke Adviescommissie Land, Water en Milieu-opleidingen

LAC

De Landelijke Advies Commissie Land, Water en Milieuopleidingen is samengesteld uit:

- Unie van Waterschappen
- Vereniging Stadswerk
- Tauw (ingenieursbureau)
- Van Ginkelgroep (grootgroenvoorzieningsbedrijf)
- Branche Sport en cultuurtechniek
- IPC Groene Ruimte
- Lentiz Onderwijsgroep
- AOC Oost
- AOC Terra
- AOC Citaverde
- AOC Friesland
- Wellantcollege
- Helicon Opleidingen
- Van Hall Larenstein

Arno Rosendaal (tweede van links) stuurt een groep jongerejaars leerlingen aan. Hij wil straks leiding gaan geven, maar eerst nog naar het hbo

binnenhalen van mensen”, zegt Arno Rosendaal, vierde jaars leerling Watermanagement van Lentiz in Naaldwijk. Zijn klasgenoot Brian Abel wilde stage lopen bij een gemeente: “Dan doe ik mijn best, met een net jasje en een dasje, maar ik kwam er niet doorheen.” Maar de waterschappen bijvoorbeeld willen graag stagiaires. AOC Friesland en het Wetterskip Fryslân maakten een meerjarenafpraak waarbij de leerlingen van het eerste jaar een dag per week stage lopen bij het waterschap in het peilbeheer en in het tweede jaar in de waterzuivering. De school moest daarvoor wel het programma afstemmen op de behoefte van het waterschap.

Bouwen en managen

Hoe kunnen werkveld en onderwijs nog

meer bij elkaar komen? Het NWP, Netherlands Water Partnership is een onafhankelijk coördinatie- en informatiepunt voor de Nederlandse inzet in de internationale watersector. Het bestaat tien jaar, inmiddels zijn 180 bedrijven en organisaties lid. De organisatie wil graag samenwerken met het onderwijsveld en doet dat ook al. Eén van de programma's die het NWP coördineert is het Human Capital Waterprogramma (HCW). Twee speerpunten zijn werken aan de beeldvorming en de bekendheid van de sector en werken aan afstemming en samenwerking binnen de sector en met het onderwijs. Precies datgene wat het expertisenetwerk ook wil. Jet Centeno trekt als projectofficer van HCW de actielijn Imago & Bekendheid. Ze begeleidt onder andere twee werk-

groepen waarin bedrijfsleven, organisaties en het onderwijs samenwerken aan voorlichting over opleidings- en loopbaanmogelijkheden in de waterwereld. Aan de hand van aansprekende projecten schetsen de werkgroepen de mogelijke toekomstbeelden voor jongeren. Centeno: “Door deze werkwijze vangen we twee vliegen in één klap. We stimuleren de samenwerking tussen bedrijven en tussen bedrijven en onderwijs. En we werken aan het vergroten van de bekendheid van de wereld van water onder jongeren.” Uitgangspunt bij de toekomstbeelden is de typering van jongeren volgens het BètaMentality-model. Dat model kent drie typen (bèta)jongeren: de generalist, die een veelal brede, maatschappelijke functie zoekt, de carrièregerichte jongere die vooral voor de

Expertisenetwerk

Het Expertisenetwerk Land, Water en Milieu bestaat uit:

Lentiz Onderwijsgroep (Hugo van Tienhoven en Piet Hartog)

AOC Oost (Klaas Jellema en Dick van der Neut)

AOC Terra (Meindert-Jan Oostland en Jos Paulssen)

AOC Citaverde (Twan Wijnants en Dieter van Andel)

Van Hall Larenstein (Jos Wintermans)

IPC Groene Ruimte (Johan van Apeldoorn; projectleider)

status en het managementaspect gaat en de concrete bèta die geïnteresseerd is in het hoe en het zelf bouwen. Volgens Centeno sluit deze typering heel goed

aan bij het beeld dat jongeren van hun toekomst hebben.

Voor Arno en Brian gaat deze stelling op. Zij voelden zich aangetrokken door het managementgedeelte van hun opleiding watermanagement. Arno: “Water klinkt leuk, maar ik wil graag leiding gaan geven.” En Brian: “Voor ons geldt: we willen niet op de trekker.” Zij willen dan ook allebei door naar het hbo. Dat geldt lang niet voor alle mbo’ers. Daar zitten ook veel ‘concrete bèta’s’ tussen: de doeners die eerder af zullen komen op een opleiding waterbouw. Maar Brian en Arno vrezen dat het nog wel een tijd zal duren voordat water een populair item is onder jongeren. Arno: “Ze zijn zich niet bewust van de diversiteit en uitdagingen op het gebied van water. Het leeft niet.”

Partner

Behalve het NWP biedt zich die middag nog een partner voor het onderwijs aan. Dat is het werkveld dat wel degelijk wil

samenwerken. Jan Dirk Heijnis van de Unie van Waterschappen en Piet Hartog van Lentiz Onderwijsgroep zeiden toe om als voorzitter en als secretaris zich voor een jaar te verbinden aan de op te richten Landelijke Advies Commissie Land, Water en Milieu-opleidingen (LAC; zie kader). In het LAC zijn, behalve het onderwijs, de verschillende werkvelden vertegenwoordigd. Positief is daarbij dat nu ook de drie aoc’s betrokken zijn die niet in het Expertisenetwerk meedraaiden. De bedoeling is dat het LAC scholen gevraagd en ongevraagd adviseert over de inhoud van de opleiding, kennis aandraagt over de nieuwste ontwikkelingen en bijdraagt aan de promotie van de sector en de opleiding. Het zal daarmee een belangrijke gesprekspartner vormen voor het platform Land, Water en Milieu-opleidingen. En hopelijk daarmee zorgen voor een grotere toestroom van leerlingen naar een sector met een grote diversiteit aan beroepen en uitdagingen. □